

ЦАХИЛГААН ЭРЧИМ ХҮЧЭЭР ХАНГАХ ГЭРЭЭ

Гэрээг нэг талаас УБЦТС ТӨХК-ийг төлөөлж .....Хэрэглэгчдэд Үйлчлэх Төвийн гэрээний мэргэжилтэн ажилтай ..... овогтой ..... /цаашид **Хангагч** гэх/, нөгөө талаас .....регистрийн дугаартай .....овогтой ...../цаашид **Хэрэглэгч** гэх/ нар Монгол Улсын “Иргэний хууль”, “Эрчим хүчний тухай хууль”, “Цахилгаан эрчим хүч хэрэглэх дүрэм”, “Эрчим хүчний шугам сүлжээг хамгаалах дүрэм”, “Цахилгаанаар зохицуулалттай хангах тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч-хэрэглэгч хоорондын аж ахуйн харилцааны дүрэм”, Монгол Улсын стандарт “Цахилгаанаар хангагчаас хэрэглэгчдэд үзүүлэх үйлчилгээний шаардлага”-ыг үндэслэн ..... (дүүрэг, аймаг).....-р (хороо, сум)-ын .....-р (хороолол, баг)-ын.....(байр, гудамж).....-тоот үл хөдлөх хөрөнгө /объект/-ийг цахилгаан эрчим хүчээр хангах зорилгоор ..... оны ..... сарын ..... –ээс ...../бичгээр...../ жилийн хугацаатай дор дурьдсан нөхцөлтэйгээр харилцан тохиролцож байгуулав.

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

- 1.1 УБЦТС ТӨХК-тай “Цахилгаан эрчим хүчээр хангах гэрээ” байгуулах хүсэлт гаргасан хэрэглэгч нь шугам сүлжээнд холбогдох техникийн нөхцөлтэй, цахилгаан эрчим хүчний төлбөрийн үлдэгдэлгүй, гэрээнд хавсаргах шаардлагатай материалыг бүрэн бүрдүүлэн өгсөн байна.
- 1.2 Энэхүү гэрээг үл хөдлөх хөрөнгө өмчлөгчтэй байгуулах тохиолдолд хамтран хариуцагчаар гарын үсэг зуруулж баталгаажуулна. Харин үл хөдлөх хөрөнгийг түрээслэгч, түр оршин суугчтай байгуулах тохиолдолд үл хөдлөх хөрөнгө эзэмшигч, өмчлөгчөөр давхар гарын үсэг зуруулж баталгаажуулна.
- 1.3 Төлбөр тооцооны зөрчил, гэрээтэй холбоотой аливаа асуудлаар үл хөдлөх хөрөнгө өмчлөгч /эзэмшигч/, хамтран хариуцагч, түрээслэгч, түр оршин суугч нар нэгэн адил эрх, үүрэг хүлээнэ.
- 1.4 Талууд энэхүү гэрээний үүргийг биелүүлэхтэй холбогдсон гэрээний нөхцөлд тусгагдаагүй бусад асуудлыг Монгол Улсын “Иргэний хууль”, “Эрчим хүчний тухай хууль”, “Цахилгаан эрчим хүч хэрэглэх дүрэм”, “Эрчим хүчний шугам сүлжээг хамгаалах дүрэм”, “Цахилгаанаар зохицуулалттай хангах тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч - хэрэглэгч хоорондын аж ахуйн харилцааны дүрэм”, Монгол Улсын стандарт “Цахилгаанаар хангагчаас хэрэглэгчдэд үзүүлэх үйлчилгээний шаардлага” бусад хууль, тогтоомжийн заалтуудыг баримтлан шийдвэрлэнэ.

ХОЁР. ХЭРЭГЛЭГЧИЙН ЭРХ, ҮҮРЭГ

- 2.1 Хэрэглэгч нь дараах эрхтэй.
  - 2.1.1. Цахилгааны төлбөр төлөх хэлбэр, УБЦТС ТӨХК-ийн харилцдаг банкууд дотроос өөрийн харилцах банкаа сонгож гэрээнд тусгах
  - 2.1.2. Хангагчийн болон ажилтнуудын үйл ажиллагааны талаарх санал хүсэлт, гомдлыг УБЦТС ТӨХК-ийн дуудлагын 70047004 утсаар болон Хэрэглэгчдэд Үйлчлэх Төв (ХҮТ), Төв компани, удирдах дээд байгууллага, хууль, хяналтын байгууллагад мэдээлэх, гомдол гаргах
  - 2.1.3. Өөрийн эзэмшлийн шугам, тоног төхөөрөмжийн техник ашиглалт, аюулгүй ажиллагаа, засвар үйлчилгээ, шинэчлэлттэй холбоотой асуудлаар хангагчаас мэргэжлийн туслалцаа хүсэх, зөвлөгөө авах
  - 2.1.4. Хангагчийн ажилтны буруугаас илүү төлбөр төлсөн, төлөх нөхцөл байдалд орсон бол цахилгаан эрчим хүчний бичилтийн залруулга хийлгэх, дараа сарын төлбөр лүү шилжүүлэх.

2.2 Хэрэглэгч нь дараах үүрэгтэй.

- 2.2.1. Хэрэглэгч өөрийн тухай мэдээлэл /утасны дугаар, и-мэйл хаяг гэхмэт/ болон цахилгаан шугам, тоноглолынхоо схем, горим, зориулалт, хүчин чадал, үзүүлэлтүүдийг хангагчид үнэн зөв өгөх, мэдээлэлд өөрчлөлт орох тохиолдол бүрт цаг тухайд нь мэдэгдэж байх.
- 2.2.2. Хангагчийн эрх бүхий ажилтныг өөрийн эзэмшлийн дэд станц, шугам тоноглолд орох, үйл ажиллагаа явуулахад саад учруулахгүй байх, дэд станцын хаалга, щитны болон хашааны цоожны түлхүүрийг хоногийн 24 цагаар байнгын бэлэн байдалд байлгах
- 2.2.3. Өөрийн эзэмшлийн дэд станц, шугам тоноглолд ААД, ТАД-ын дагуу ашиглалт, үйлчилгээ, засварын ажлыг хийх бөгөөд эдгээр шугам тоноглолын ашиглалт, аюулгүй ажиллагааг хариуцсан мэргэжлийн ажилтныг томилон ажиллуулах эсвэл мэргэжлийн ажилтан, хуулийн этгээдтэй гэрээ байгуулсан байх
- 2.2.4. Хэрэглэгч нь нарийн мэдрэмжтэй тоног төхөөрөмж хэрэглэж байгаа бол гүйдэл, хүчдлийн хэлбэлзлээс хамгаалах төхөөрөмж тавьсан байх
- 2.2.5. Эрх бүхий байгууллагаар шалгагдаж битүүмжлэгдсэн тооцооны хэмжих хэрэгслийн хэвийн ажиллагааг алдагдуулахгүй байх
- 2.2.6. Цахилгаан эрчим хүчийг зүй зохистой ашиглаж, хэрэглэсэн цахилгаан эрчим хүчнийхээ төлбөрийг гэрээнд заасан хугацаанд бүрэн төлөх, төлбөрөө хүлээн зөвшөөрөөгүй тохиолдолд 3 өдрийн дотор Хэрэглэгчдэд үйлчлэх төвд ирж асуудлаа шийдвэрлүүлэх.
- 2.2.7. Нөхөн тооцооны төлбөр, алданги, цахилгааны хэрэглээг түдгэлзүүлсэн, цахилгаан хангамжийг сэргээх, бусад үйлчилгээний төлбөр, сануулах, түдгэлзүүлэх болон шүүхэд шилжүүлэх мэдэгдэл хүргэсний хураамжуудыг зохих журмын дагуу төлөх
- 2.2.8. Өөрийн эзэмшлийн шугам тоноглолоос хангагчийн зөвшөөрөлгүйгээр гуравдагч этгээдийг цахилгаан эрчим хүчинд холбохгүй байх, суурилагдсан хүчин чадал, хийц, зориулалт, байрлалыг нь дур мэдэн өөрчлөх, өргөтгөхгүй байх.
- 2.2.9. Шугам тоноглолдоо автомат сэлгэн залгагч төхөөрөмж, мөн аваарийн нөөц тэжээлийн эх үүсвэр /дизель, генератор/ суурилуулах бол аюулгүй ажиллагааны үүднээс хангагчид заавал мэдэгдэж бүртгүүлэх
- 2.2.10. Хэрэглэгч нь 6-35 кВ-ын өндөр хүчдэлийн шугам, тоноглол эзэмшдэг бол харъяа түгээх төвтэй “ЦАХИЛГААН ТОНОГЛОЛЫН НАЙДВАРТАЙ АЖИЛЛАГААНЫ ГЭРЭЭ”-г байгуулах
- 2.2.11. Хэрэглэгч нь өөрийн эзэмшлийн станц, шугам тоноглолтой, хоёр талын цахилгааны эх үүсвэрээс тэжээлтэй болон автомат сэлгэн залгагч төхөөрөмж суурилуулсан мөн аваарийн нөөц тэжээлийн эх үүсвэр /дизель, генератор/-тэй бол харъяа түгээх төвтэй “ШУУРХАЙ АЖИЛЛАГААНЫ ГЭРЭЭ”-г байгуулах
- 2.2.12. Гэрээний хугацаа дуусах, өөрчлөлт орох, цикл өөрчлөгдсөн тохиолдолд хангагчийн мэдэгдсэнээр хэрэглэгч Хэрэглэгчдэд үйлчлэх төвд биеэр ирж гэрээнд өөрчлөлт оруулах

ГУРАВ. ХАНГАГЧИЙН ЭРХ, ҮҮРЭГ

3.1 Хангагч нь дараах эрхтэй.

- 3.1.1. Авлагатай хэрэглэгчийн цахилгаан эрчим хүч сэргээх захиалгыг хүлээн авахгүй байх.
- 3.1.2. Цахилгаан эрчим хүчийг зүй бусаар хэрэглэсэн хэрэглэгчийн цахилгаан эрчим хүчний хэрэглээг нөхөн тооцох, нөхөн тооцооны төлбөрийг нэхэмжлэх
- 3.1.3. Эрчим хүчээр хангагчийн эрх бүхий ажилтан “Эрчим хүчний тухай хууль”-ийн 32.2 дугаар заалтыг үндэслэн хэрэглэгчийн цахилгаан эрчим хүчний хэрэглээг түдгэлзүүлэх

- 3.1.4. Хангагч нь зайлшгүй шалтгааны улмаас хэрэглэгчийн бичилт хийлгэх, төлбөр тооцоо хийх циклийн хугацааг өөрчлөх.
  - 3.1.5. Хэрэглэгчдэд үйлчлэх төвд ирж өр төлбөрөө барагдуулах арга хэмжээ авахгүй байх, авлага хэсэгчлэн барагдуулах гэрээний нөхцөл зөрчиж төлбөрөө төлөхгүй байгаа хэрэглэгчийг шүүхэд шилжүүлэх.
  - 3.1.6. Зөрчилтэй хэрэглэгчийн цахилгаан эрчим хүчийг түдгэлзүүлэх тухай Мэргэжлийн хяналтын газар, Онцгой байдлын ерөнхий газар, Нийслэл, дүүргийн тамгын газар бусад эрх бүхий байгууллагаас ирүүлсэн шийдвэрийг үндэслэн хэрэглэгчийн цахилгаан эрчим хүчийг түдгэлзүүлэх
  - 3.1.7. Энэхүү гэрээнд заасан үл хөдлөх хөрөнгийн цахилгаан эрчим хүчний хэрэглээний төлбөрийг 3 сар дараалан төлөөгүй бол тус үл хөдлөх хөрөнгийг өмчлөгч, эзэмшигчийн бусад дүүрэгт байрлах хангагч байгууллагатай гэрээ бүхий үл хөдлөх хөрөнгийн цахилгаан эрчим хүчний хэрэглээг хязгаарлах эрхтэй.
- 3.2 Хангагч нь дараах үүрэгтэй.
- 3.2.1. Хэрэглэгчийн тухай мэдээллийг чандлан хадгалах
  - 3.2.2. Цахилгаан эрчим хүчийг нь хангагчийн зүгээс түдгэлзүүлсэн шалтгааныг шийдвэрлэн зөрчил устгах арга хэмжээг хэрэглэгч авсны дараа, үйлчилгээний төлбөр хураамжууд урьдчилан төлөгдсөн бол хангагч тал хэрэглэгчийн цахилгаан хангамжийг холбогдох журам, стандартад заасан хугацаанд сэргээх
  - 3.2.3. Өөрийн буруутай үйл ажиллагааны улмаас хэрэглэгчийн цахилгаан тоног төхөөрөмжийг гэмтээж, шатаасан бол өөрийн хөрөнгөөр засварлаж сэргээж өгөх /гэмтэл хохирол тогтоосон актыг үндэслэн/
  - 3.2.4. Ажилтны буруугаас хэрэглэгчийг илүү төлбөр төлүүлсэн, төлөх нөхцөл байдалд хүргэсэн бол алдааг залруулах, дараа сарын төлбөрт шилжүүлэх.
  - 3.2.5. Хэрэглэгчийн бичилт төлбөр тооцооны циклийн хугацааг өөрчилсөн бол энэ тухай төлбөр тооцоо хийх хугацаа болохоос 14 хоногийн өмнө хэрэглэгчид мэдэгдэж гэрээнд бичгээр өөрчлөлт оруулах

ДӨРӨВ. ЦАХИЛГААН ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ТӨЛБӨР ТООЦООНЫ ЖУРАМ

- 4.1 Тооцооны хэмжих хэрэгслийн хэвийн ажиллагаа алдагдсан болон цахилгаан эрчим хүчийг зүй бусаар хэрэглэсэн болох нь тогтоогдвол Цахилгаанаар зохицуулалттай хангах тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч-Хэрэглэгч хоорондын “Аж ахуйн харилцааны дүрэм”-ийн 5 дугаар зүйлд заасныг үндэслэн нөхөн төлбөр тооцож авна.
  - 4.1.1 Тухайн тооцооны хэмжих хэрэгсэлийн хэвийн ажиллагаа алдагдсан нь хэрэглэгчээс шалтгаалсан эсэхийг Хэмжилзүйн улсын байцаагчийн дүгнэлтээр тогтооно.
  - 4.1.2 Зүй бусаар цахилгаан эрчим хүчийг хэрэглэснийг хангагч талын ажилтан баримт бүрдүүлэн нотолсон байна.
- 4.2 Тооцооны хэмжих хэрэгслийг хангагч хэрэглэгчийн цахилгаан тоног төхөөрөмжийн эзэмшлийн зааг дээр тавина. Эзэмшлийн зааг дээр тоолуур тавиагүй тохиолдолд эзэмшлийн заагаас хэрэглээг тооцох цэг хүртэлх шугам болон трансформатор (ачааллын болон хоосон явалтын) дахь алдагдлыг шугам сүлжээг эзэмшигч хүлээнэ.
- 4.3 Төлбөрийн нэхэмжлэлд цахилгаан эрчим хүчний төлбөр тусгагдахаас гадна нөхөн тооцооны төлбөр, хугацаа хэтрүүлсний алданги, дараа төлбөрт үйлчилгээ үзүүлсэн бол үйлчилгээний төлбөр хураамж, НӨАТ, телевиз, хог хаягдлын хураамжийн төлбөрүүд бусад нэмэлт төлбөрүүд тусгагдсан байна.
- 4.4 Хэрэглэгч цахилгаан эрчим хүчний төлбөрөө урьдчилан төлж болно.

- 4.5 Хэрэглэгч нь хангагчийн төлбөрийн нэхэмжлэл банкинд хүргэгдсэнээс хойш гэрээнд заасан хугацаанд нэхэмжилсэн төлбөрийг төлөх бөгөөд энэ хугацаанд төлбөрөө төлөөгүй бол хугацаа хэтрүүлсэн хоног тутам 0.3% -ийн алданги төлнө.
- 4.6 Байр, орон сууц, хашаа, газрыг өмчлөгч, эзэмшигч иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага бусдад худалдах, бэлэглэх, өвлүүлэх, нүүн шилжих, түрээслэхдээ цахилгаан эрчим хүч хэрэглэсэн тооцоогоо хийж дуусгах ба энэ тухай тодорхойлолтыг хангагчаас авсан байна. Энэ тодорхойлолтыг тухайн байр, орон сууц, хашаа, газрыг шинээр өмчлөгч, эзэмшигч, түрээслэгч нь шаардан гаргуулж авна. Хэрэв уг тодорхойлолтыг аваагүй тохиолдолд шинээр өмчлөгч, эзэмшигч эрчим хүчний өрийг хариуцна.
- 4.7 Хангагчтай гэрээ байгуулсан үл хөдлөх хөрөнгө өмчлөгч, эзэмшигч, түрээслэгч нас барсан, гадаад, дотоодод 3 сар ба түүнээс дээш удаан хугацаагаар нүүн шилжихдээ хангагчид мэдэгдээгүй, үл хөдлөх хөрөнгийг түрээслэгч нь цахилгаан хэрэглэсэн төлбөрөө барагдуулалгүй нүүн шилжсэн тохиолдлуудад энэхүү гэрээний 1.2, 1.3-д заасны дагуу хамтран хариуцагч төлбөр, тооцооны зөрчил гэрээтэй холбоотой аливаа асуудлыг хариуцан барагдуулна.
- 4.8 Цахилгаан сүлжээнээс салгуулах хэрэглэгчийн өргөдлийг шийдвэрлэх шаардлагатай хугацааг хангагчаас хэрэглэгчид хэлж, үйлчилгээний хураамж, тоолуурын заалтыг сүүлийн удаа авсанаас хойш таслалт хийгдэх өдөр хүртэлх цахилгааны төлбөрийн зөрүүг урьдчилан төлөх
- 4.9 Цахилгаан зарцуулалтын төлбөр тооцоог ЭХЗХ-ны Зохицуулагчдын Зөвлөлөөс баталсан хэрэглэгчдэд борлуулах цахилгааны үнэ тарифаар, үйлчилгээний төлбөрийг ЭХЗХ-ны болон хангагч байгууллагын баталсан үнэ тарифаар хийнэ.

ТАВ. ТООЦООНЫ ХЭМЖИХ ХЭРЭГСЭЛД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

- 5.1 Хангагчийн эзэмшлийн дэд станц, нэгдсэн щитэнд байрлуулсан тооцооны хэмжих хэрэгслийн бүрэн бүтэн байдлыг хангагч хариуцна.
- 5.2 Хэрэглэгчийн өмчлөлийн хашаа, байранд суурилуулсан хангагчийн эзэмшлийн тооцооны хэмжих хэрэгслийн бүрэн бүтэн байдлыг хэрэглэгч хариуцна.
- 5.3 Хэрэглэгчийн тооцооны хэмжих хэрэгслийг хангагч өөрийн эзэмшлийн тооцооны хэмжих хэрэгслээр солих хүртэлх хугацаанд хэрэглэгчийн тооцооны хэмжих хэрэгслээр цахилгаан эрчим хүчний хэрэглээг тооцох бөгөөд тооцооны хэмжих хэрэгслийн бүрэн бүтэн байдлыг хэрэглэгч хариуцна.
- 5.4 Хэрэглэгчийн эзэмшлийн тооцооны хэмжих хэрэгслийг баталгаажуулахтай холбогдон гарах зардлыг хэрэглэгч өөрөө хариуцна.
- 5.5 Баталгаажуулах хугацаанаас өмнө хэрэглэгчийн буруутай үйл ажиллагааны улмаас тооцооны хэмжих хэрэгслийн хэвийн ажиллагаа алдагдаж баталгаажуулах шаардлагатай болсон эсвэл хэрэглэгчийн хүсэлтээр тооцооны хэмжих хэрэгслийн ажиллагааг шалгаж баталгаажуулах тохиолдолд хэрэглэгч үйлчилгээний хураамжийг урьдчилан төлөх үүрэг хүлээнэ.
- 5.6 Хэрэглэгчийн тооцооны хэмжих хэрэгслийг шалгаж баталгаажуулах явцад тооцооны хэмжих хэрэгслийг оролдсон, гэмтээсэн шинж тэмдгүүдийг илрүүлсэн бөгөөд үүнд хэрэглэгчийн үйлдэл гарцаагүй нөлөөлсөн гэдгийг тогтоосон бол энэ тухай хэрэглэгчид мэдэгдэж хангагчийн эрх бүхий ажилтан акт үйлдэн, тооцооны хэмжих хэрэгсэл гэмтэлтэй байсан хугацаанд ногдох дутуу тооцсон цахилгаан эрчим хүчний хэрэглээг нөхөн тооцож нэхэмжилнэ.
- 5.7 Хангагчийн эзэмшлийн дэд станц, нэгдсэн щитэнд байрласан тоолуур хэмжих хэрэгслийн битүүмжлэл алдагдсан, дутуу тоолсон, эвдэрсэн гацсан алдагдсан бол энэхүү гэрээний 4.1 зүйлийг баримтлан дутуу тооцогдсон эрчим хүчийг нөхөж тооцно.

- 5.8 Тоолуур баталгаажуулах, солих үеийн тоолуургүй хэрэглэсэн цахилгаан эрчим хүчний тооцоог хэрэглэгчийн сүүлийн 3 сарын дундаж хэрэглээг тоолуургүй байсан өдрийн тоогоор үржүүлэн тооцож авна.
- 5.9 Тооцооны хэмжих хэрэгслийн хэвийн ажиллагааг санаатайгаар удаа дараа алдагдуулж хангагчийн шаардлагыг биелүүлээгүй хэрэглэгчийн цахилгаан эрчим хүчээр хангах гэрээг цуцлах хүртэл арга хэмжээ авах ба шүүхийн байгууллагад шилжүүлнэ.
- 5.10 Хэрэглэгч өөрийн эзэмшлийн тоолуур хэмжих хэрэгсэлд хангагчийн эрх бүхий ажилтныг нэвтрүүлээгүй бол тухайн сарын хэрэглээг сүүлийн 3 сарын хэрэглээний дунджаар тооцох ба 2 сар дараалан нэвтрүүлээгүй тохиолдолд хангагч талаас цахилгаан эрчим хүчний хэрэглээг түдгэлзүүлнэ.
- 5.11 Орон сууцны хэрэглэгчийн тоолуурыг давхар дундын нэгдсэн шитэнд, амины орон сууц, гэр хорооллын хэрэглэгчийн тоолуурыг гадна нэгдсэн шитэнд байрлуулах ба хэрэглэгч гэр, граж, агуулах дотроо тавихыг хориглоно.

ЗУРГАА. ТАЛУУДЫН ХҮЛЭЭХ ХАРИУЦЛАГА

- 6.1 Тооцооны хэмжих хэрэгсэл алдагдсан, гэмтсэн тохиолдолд тооцооны хэмжих хэрэгсэл суурилуулах, гэмтэл устгахтай холбогдон гарах зардлыг тооцооны хэмжих хэрэгслийн бүрэн бүтэн байдлыг 5.1, 5.2-д заасан хариуцагч гаргана.
- 6.2 Хэрэглэгч цахилгаан эрчим хүчний төлбөрөө хугацаанд нь төлөөгүй бол гэрээнд заасан алдангийг төлөх бөгөөд хуулийн дагуу хангагч нь хэрэглэгчийн цахилгаан эрчим хүчний хэрэглээг түдгэлзүүлнэ.
- 6.3 Цахилгаан эрчим хүчний тасалдал, чанарын үзүүлэлтийн хэлбэлзлээс болж хангагчтай гэрээтэй хэрэглэгчид хохирол учруулсан тохиолдолд 24 цагийн дотор хэрэглэгч хангагчид мэдэгдэж хамтарсан акт үйлдэн гаргасан шийдвэрийг үндэслэн шууд хохирлыг буруутай тал төлнө.
- 6.4 Цахилгаан эрчим хүчний тасалдлаас учирсан хохирлыг дор дурьдсан тохиолдолд хангагч хариуцахгүй.
  - 6.4.1. Байгалийн гэнэтийн аюул /аянга, салхи, шуурга, мөстлөг, үер, гал түймэр гэх мэт/ тохиолдсон
  - 6.4.2. Хангагчтай тохиролцсон горимыг хэрэглэгч мөрдөөгүйгээс хэрэглэгчийн цахилгаан хангамж тасалдсан
  - 6.4.3. “Эрчим хүчний тухай хууль”-ийн 29.1.2, 32.2-т заасны дагуу хэрэглэгчийн цахилгаан хангамжийг тасалсан, түдгэлзүүлсэн
  - 6.4.4. Хэрэглэгчийн цахилгаан дамжуулагч шугамыг гуравдагч этгээд гэмтээж эрчим хүчээр тасалдуулсан
  - 6.4.5. Хэрэглэгчийн буруутай үйл ажиллагаанаас шалтгаалсан тасралт, саатал, гэмтэл гарснаас цахилгаан эрчим хүчийг түдгэлзүүлсэн
  - 6.4.6. 7-оос дээш хоногоор эзгүй байх тохиолдолд хангагчид мэдэгдээгүй.
  - 6.4.7. Цахилгаан эрчим хүчний бусад тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчдийн үйл ажиллагаанаас шалтгаалсан аваари, осол болон саатал гарсан.
- 6.5 Хэрэглэгч өөрийн буруутай үйлдэл, мөн өөрийн өмчлөлийн буюу эзэмшлийн гэрийн тэжээвэр амьтдыг зохих хамгаалалтгүй байлгасны улмаас хангагчийн ажилтанд хохирол учруулсан бол бодит гарсан хохирол, эмчилгээний зардал бусад хохирлыг хэрэглэгч хариуцна.
- 6.6 Зар, мэдээлэл сануулгыг хэрэглэгчийн гэрээнд заасан утасны дугаарт мессежээр хүргүүлэх бөгөөд холбоо барих утасны дугаар өөрчлөгдсөнийг хангагч талд албан ёсоор мэдэгдээгүй болон мессеж хүргэх үед гар утасны оператор компаниудын үйл ажиллагаа саатсан, хэрэглэгчийн утас сүлжээгүй, унтарсан байснаас мэдэгдэл мессеж очоогүйгээс гарах хохирлыг хангагч тал хариуцахгүй.

- 6.7 Хэрэглэгч нь ямар нэгэн төлбөрт үйлчилгээг хангагчтай зөвшилцөж албан ёсны үйлчилгээ авалгүй хангагчийн төлөөлөгч гэх хувь хүнтэй хэлцэл хийж ажил үйлчилгээ авсан бол үүнээс үүдэн гарах хохирлыг хангагч тал хариуцахгүй
- 6.8 Гэрээний 2.2.1-д заасан мэдээллийг хангагч талд өгөөгүйгээс үүдэн гарах аливаа асуудал, хохирлыг хэрэглэгч бүрэн хариуцна
- 6.9 Хэрэглэгч хэрэглэсэн цахилгааны өр төлбөрөө барагдуулахгүй байгаа бол тухайн хэрэглэгчийн УБЦТС ТӨХК-ийн бусад дүүрэгт байх Хэрэглэгчдэд үйлчлэх төвд бүртгэлтэй гэрээ байгуулсан хаягаар ЦЭХ-ийн төлбөрийг нэхэмжлэн эрчим хүчийг хязгаарлах хүртэл арга хэмжээ авна.

ДОЛОО. МАРГААН ШИЙДВЭРЛЭХ

- 7.1 Талууд аливаа маргаантай асуудлыг харилцан тохиролцож шийдвэрлэнэ. Хэрэв харилцан тохиролцож шийдвэрлэж чадахгүй бол асуудлыг дараах байдлаар шийдвэрлүүлнэ.
  - 7.1.1 Хангагч, хэрэглэгч талуудын хооронд гарсан маргаантай асуудал нь Эрчим хүчний тухай хуулийн 35.1-д заасны дагуу Эрчим хүчний зохицуулах хорооны бүрэн эрх мэдэлд хамаарах бол тус хороонд гаргаж шийдвэрлүүлнэ. /үүнд эрчим хүчний үнэ тариф, түүнийг тооцох аргачлал, цахилгаан тоног төхөөрөмж, хангагчийн үйл ажиллагаатай холбоотой асуудлууд хамаарна/
  - 7.1.2 Хэрэглэгч өөрийн хэрэглэсэн эрчим хүчний төлбөрөө гэрээний хугацаандаа төлөөгүйгээс авлага үүсгэсэн, төлөхөөс зайлсхийсэн, хангагч талтай байгуулсан авлага хэсэгчлэн барагдуулах гэрээний үүргээ зөрчсөн бол албадан төлүүлэх зорилгоор харьяа шүүхийн байгууллагаар шийдвэрлүүлнэ.

НАЙМ. ГЭРЭЭНИЙ НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ, ДҮГНЭХ, ЦУЦЛАХ

- 8.1 Хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байгаа хууль, дүрэм, журамд өөрчлөлт орсон тохиолдолд гэрээг хугацаанаас нь өмнө шинэчлэн байгуулж болно.
- 8.2 Хангагч, хэрэглэгч талууд харилцан тохиролцож гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болох бөгөөд энэхүү өөрчлөлтийг бичгээр үйлдэж гэрээнд тусган баталгаажуулна.
- 8.3 Хангагч, хэрэглэгчийн хоорондын эзэмшлийн зааг, техникийн нөхцөлд өөрчлөлт орсон тохиолдолд талууд эзэмшлийн заагийг тодорхойлсон хавсралтанд нэмэлт өөрчлөлт оруулна.
- 8.4 Хангагч, хэрэглэгч хоорондын эзэмшлийн заагийг тодорхойлсон НЭГДҮГЭЭР хавсралт, хэрэглэгчийн төлбөр төлөх хэлбэр, төлбөрийн хугацааг тодорхойлсон ХОЁРДУГААР хавсралт нь энэхүү гэрээний салшгүй хэсэг байна.
- 8.5 Гэрээнд болон хавсралтуудад шаардлагатай нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тохиолдолд хангагч хэрэглэгчид мэдэгдэх бөгөөд заасан хугацаанд хэрэглэгч гэрээнд болон хавсралтад оруулсан нэмэлт өөрчлөлттэй танилцаж баталгаажуулаагүй бол уг өөрчлөлтийг мөрдөхөөс татгалзах үндэслэл болохгүй.
- 8.6 Хэрэглэгч гэрээ дуусахаас нэг сарын өмнө хангагчтай тооцоо нийлж, гэрээг дүгнэсэн протокол үйлдэнэ.
- 8.7 Гэрээг хоёр хувь үйлдэх ба талууд гарын үсэг зурж, тэмдэг дарж баталгаажуулна. Талуудын хадгалсан хувь тус бүр нь нэгэн адил хүчин төгөлдөр байна.
- 8.8 Цахилгаан эрчим хүчээр хангах гэрээг хуульд зааснаас гадна дараах нөхцөлд хугацаанаас нь өмнө цуцална.
  - 8.8.1 Аль нэг талын санаачилгаар
  - 8.8.2 Хэрэглэгч гэрээний үүргээ зөрчсөн, хангагчийн тавьсан шаардлагыг биелүүлээгүй, эрх бүхий байгууллагын /хууль, шүүхийн болон мэргэжлийн

хяналт болон бусад/ эцсийн шийдвэрээр цахилгаан эрчим хүчийг түдгэлзүүлж гэрээг цуцлах тухай шийдвэр, тогтоол гарсан

8.8.3 Тоолуур хэмжих хэрэгслийг хангагч байгууллагад мэдэгдэлгүй дур мэдэн солих, холболтыг өөрчлөх, битүүмжлэлийг алдагдуулах үйлдлийг 3-аас дээш удаа үйлдсэн нь нотлогдвол нэг талын санаачилгаар гэрээг дуусгавар болгоно.

8.9 Гэрээний хугацаа дуусахаас нэг сарын өмнө талууд гэрээ цуцлах санал гаргаагүй болон хэрэглэгч төлбөрийн зөрчилгүй байвал гэрээг анх заасан хугацаагаар гэрээ дүгнэсэн протоколыг үндэслэн сунгана. Гэрээний 8.5-д заасан үүргээ биелүүлж гэрээний хугацаа сунгасан, дүгнэсэн протоколд хэрэглэгч гарын үсэг зураагүй бол хангагч тал дангаар гэрээг сунгаж баталгаажуулна. Энэ тохиолдолд гэрээний хугацааг сунгагдсанд тооцож, хүчин төгөлдөр гэрээ гэж үзнэ.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН :

ХАНГАГЧ:

УБЦТС ТӨХК-ийн _____

ХҮТ-ийн ..... дарга

_____ /гарын үсэг/

ХҮТ-ийн .....ажилтан

_____ /гарын үсэг/

Утас.....

Хаяг

.....

.....

ХЭРЭГЛЭГЧ:

...../Регистр дугаартай/

_____ овогтой _____

_____ /гарын үсэг

Хамтран хариуцагч

_____ овогтой _____

_____ /гарын үсэг/

Түрээслэгч, түр оршин суугч

.....

/ _____ /

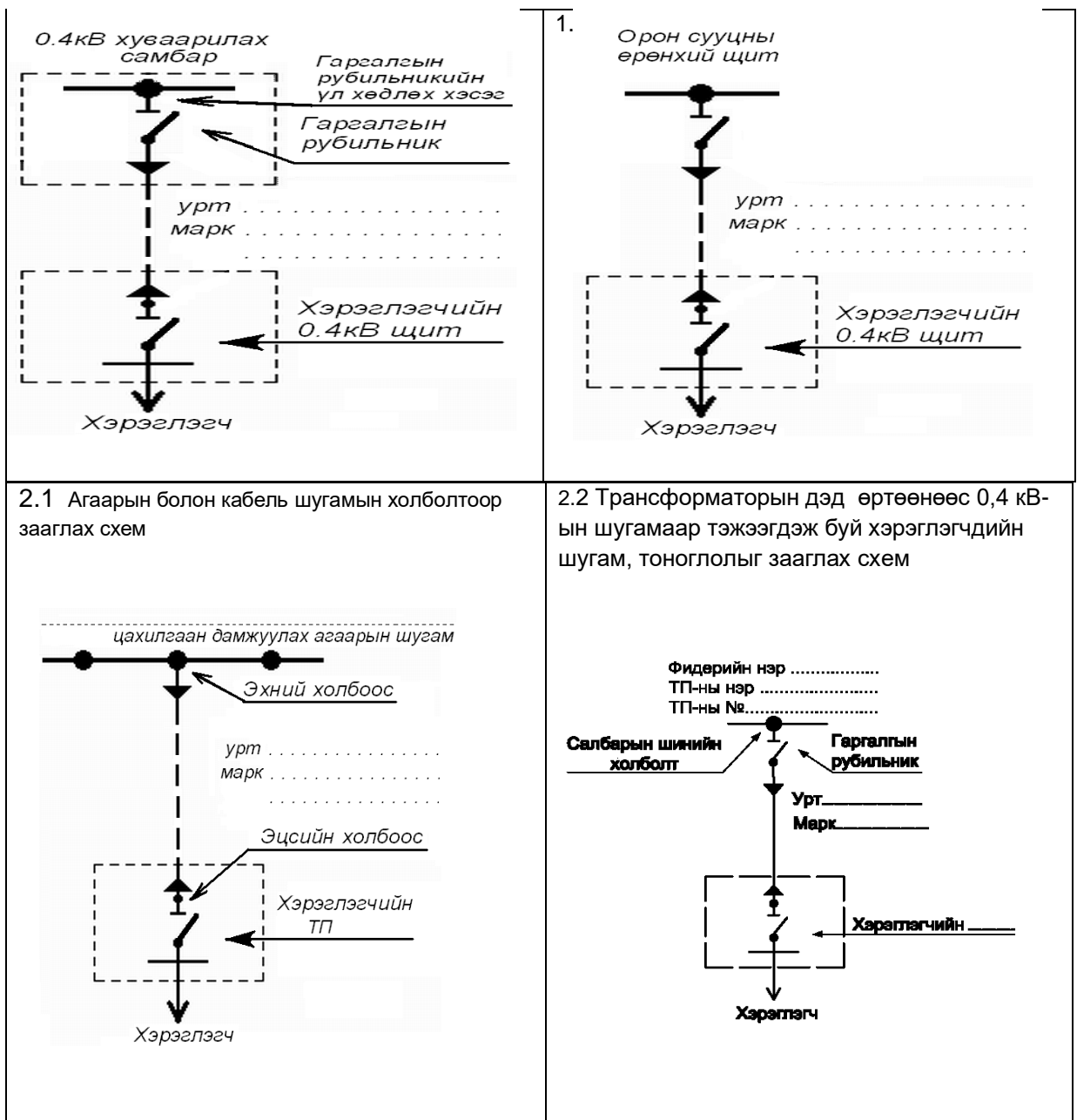
Утас:.....

Хангагч, хэрэглэгч хоорондын эзэмшлийн зааг

1. Талуудын эзэмшлийн заагийг ..... хувилбараар тогтоов.
 Техникийн нөхцлийн дугаар ..... огноо .....

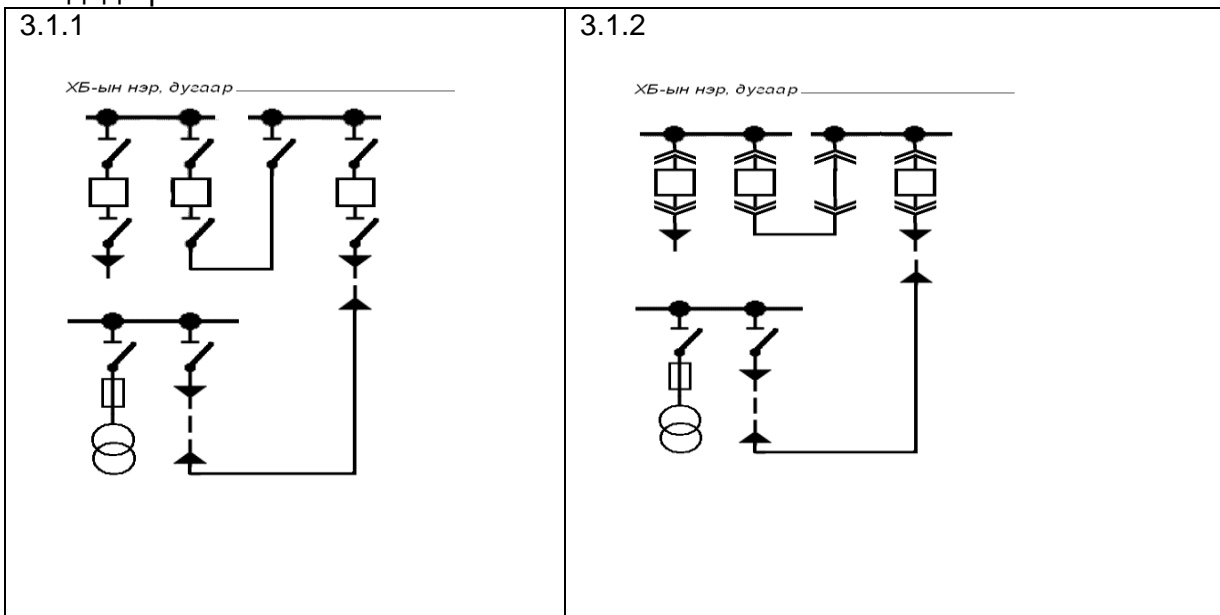
Хэрэглэгчийн хүчний трансформаторын суурилагдсан чадал _____ кВА
 Хэрэглэгчийн тоног төхөөрөмжийн суурилагдсан чадал _____ кВт
 Гэрэлтүүлгийн чадал _____ кВт
 Нийлбэр чадал _____ кВт

1. Тусдаа байрласан 0.4 кВ-ын хуваарилах самбараас болон орон сууцны ерөнхий щитнээс тэжээгдэж буй хэрэглэгчдийн шугам тоноглолыг зааглах схем

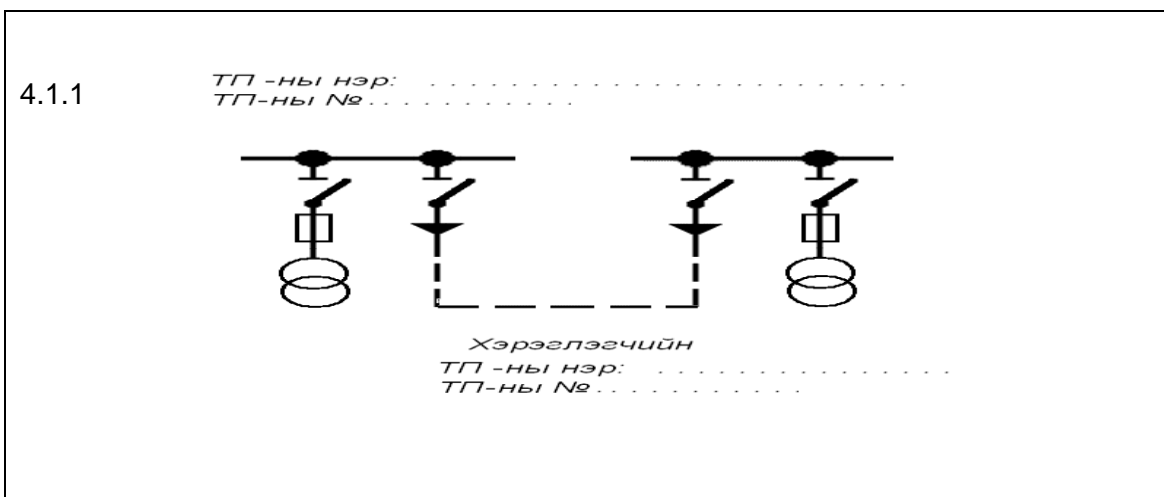

3.1 Компанийн хуваарилах байгууламжаар дамжин тэжээгдэж буй хэрэглэгчийн дэд өртөөг зааглах схем

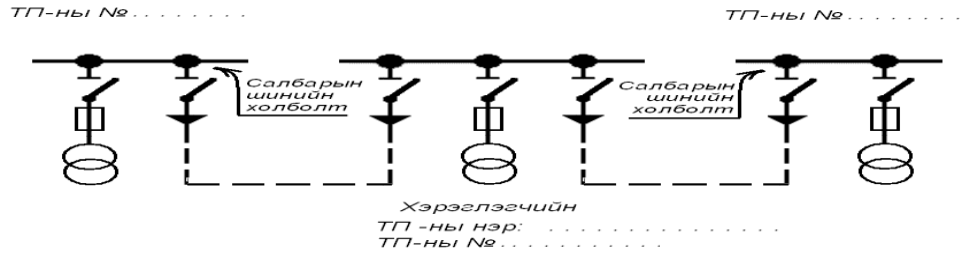

4.1 Компанийн эзэмшлийн дэд өртөөгөөс дамжин тэжээгдэж буй хэрэглэгчийн дэд өртөөг зааглах схем

5.1 Трансформаторын дэд өртөөнөөс тэжээгдэж буй хоёр талын тэжээлтэй хэрэглэгчийн дэд өртөөг зааглах схем

5.1.1

6.1 /нэмэлт заагийн схем/.....

6.1.1

Эзэмшлийн зааг бичиглэлээр:

ХАНГАГЧ:

ХЭРЭГЛЭГЧ:

УБЦТС ТӨХК-ийн _____

_____ овогтой _____

/Түгээх, ХҮТ/-ийн дарга

...../...../

...../гарын үсэг/

Гэрээний /инженер, мэргэжилтэн/

...../...../

ХОЁРДУГААР хавсралт

2.1 Цахилгаан эрчим хүчний тооцоо, төлбөр хийх хугацаа, хэрэглэгчийн зэрэглэл

- Борлуулалтын цикл _____
- Үнэ тарифын ангилал _____
- Хэрэглэгчийн зэрэглэл _____

д/д	Агуулга	Хуанлийн өдрүүд
1	Сар бүрийн тоолуурын заалт авах өдөр	
2	Төлбөрийн нэхэмжлэл банк болон ХҮТ-ийн төлбөр төлөх цэгүүдэд очсон байх өдөр	
3	Тухайн сарын цахилгааны төлбөрөө төлсөн байх сүүлийн өдөр	
4	Алданги тооцож эхлэх өдөр	
5	Сануулах, түдгэлзүүлэх мэдэгдэл хүргэгдэх өдөр	
6	Эрчим хүчний хэрэглээг түдгэлзүүлж эхлэх өдөр	

2.2 Хэрэглэгчийн эрчим хүчний төлбөрөө төлбөх хэлбэр /сонгох/

- Банкаар ...../ банкны нэр
- Картаар /биллинг/..... /картны дугаар/
- Бэлнээр ...../ УБЦТС ТӨХК-ийн .....ХҮТ-ийн кассанд төлнө.
- Интернэтээр /ХҮТ-ийн дансанд, my.tog.mn цахим үйлчилгээгээр/

2.3 Хэрэглэгчийн мэдээлэл авах хаяг / сануулах, түдгэлзүүлэх мэдэгдэл, гэрээ, төлбөртэй холбоотой бусад мэдээлэл/ Хэрэглэгчийн утасны дугаар өөрчлөгдөх бүрд хангагчид мэдэгдэж бүртгүүлэх ба мэдэгдээгүй улмаас үүдэн гарах хохирлыг хангагч хариуцахгүй.

- ❖ Хэрэглэгчийн И-мэйл хаяг _____
- ❖ Хэрэглэгчийн утасны дугаар _____

/Гэрээнд заасан утас өөрчлөгдсөн тохиолдолд хэрэглэгчийн хүсэлтээр өөрчлүүлж байгаа шинэ дугаарыг зөвхөн хангагчийн дотоод мэдээлэл, солилцооны програмд бүртгэх ба гэрээнд өөрчлөлт оруулахгүй байж болно/

2.6 Хэрэглэгчийн цахилгаан эрчим хүчний хэрэглээний захиалга:

.....ОН

Хугацаа /сар/	Захиалга /кВт.ц/	Хугацаа /сар/	Захиалга /кВт.ц/
1 сар		7 сар	
2 сар		8 сар	
3 сар		9 сар	
Улирлындүн		Улирлындүн	
4 сар		10 сар	
5 сар		11 сар	
6 сар		12 сар	
Улирлындүн		Улирлындүн	
Эхнийхагасжилийндүн:		Сүүлийнхагасжилийндүн:	
Жилийндүн:			

.....он .....сар .....өдөр

ГЭРЭЭНИЙ НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ

.....
.....
.....
.....

Гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан:

ХАНГАГЧ:

ХЭРЭГЛЭГЧ:

УБЦТС ТӨХК-ийн _____ овогтой _____

ХҮТ-ийн.....ажилтан

/ _____ / / _____ /

.....он.....сар.....өдөр

ГЭРЭЭНИЙ НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ

.....
.....
.....

Гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан:

ХАНГАГЧ:

ХЭРЭГЛЭГЧ:

УБЦТС ТӨХК-ийн _____ овогтой _____

ХҮТ-ийн.....ажилтан

/ _____ / / _____ /

.....он.....сар.....өдөр

ГЭРЭЭНИЙ НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ

.....
.....
.....
.....

Гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан:

ХАНГАГЧ:

ХЭРЭГЛЭГЧ:

УБЦТС ТӨХК-ийн _____ овогтой _____

ХҮТ-ийн.....ажилтан

/ _____ / _____ /
.....он.....сар.....өдөр

ГЭРЭЭНИЙ НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ

.....
.....
.....

Гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан:

ХАНГАГЧ:

ХЭРЭГЛЭГЧ:

УБЦТС ТӨХК-ийн _____

_____овогтой _____

ХҮТ-ийн..... ажилтан

/ _____ /

/ _____ /

ГЭРЭЭ ДҮГНЭСЭН ПРОТОКОЛ

№

.....он .....сар .....өдөр

Улаанбаатар хот

.....
.....
.....

Гэрээ дүгнэсэн:

ХАНГАГЧ:

ХЭРЭГЛЭГЧ:

УБЦТС ТӨХК-ийн _____

_____овогтой _____

ХҮТ-ийн .....ажилтан

...../ _____ /

/ _____ /

ГЭРЭЭ ДҮГНЭСЭН ПРОТОКОЛ

№

.....он .....сар .....өдөр

Улаанбаатар хот

.....
.....
.....

.....

.....

Гэрээ дүгнэсэн:

ХАНГАГЧ:

ХЭРЭГЛЭГЧ:

УБЦТС ТӨХК-ийн _____

_____овогтой_____

ХҮТ-ийн .....ажилтан

...../...../

/...../

НЭМЭЛТ ТЭМДЭГЛЭЛ

Эрчим хүчийг хэрхэн хэмнэлттэй ашиглах вэ?

Ердийн улайсах чийдэнг неон гэрлээр солиход гэрэлтүүлгийн чанар эрс сайжран гурав дахин бага эрчим хүч зарцуулахаас гадна ашиглалтын хугацаа улайсдаг чийдэнгээс уртасдаг.

Цонхны шилийг байнга угааж цэвэр байлган байгалийн гэрэлтүүлэг ашигласнаар гэрэлтүүлэгт зарцуулах цахилгааныг зуны улиралд цагт 90, өвлийн улиралд цагт 15 хүртэл хувиар бууруулах боломжтой.

Гар хийцийн стандарт бус цахилгаан зуух хэрэглэх нь гал түймрийн аюултайгаас гадна цахилгаан эрчим хүчийг маш ихээр үр ашиггүй зарцуулахад хүргэдэг.

Цулгуй ширэмтэй цахилгаан зуух оронд цагираг хэлбэрийн гуурсан халаагчтай цахилгаан зуух хэрэглэхэд цахилгаан эрчим хүчийг 5-10 хувиар хэмнэнэ.

Хоол бэлтгэх сав нь таарсан тагтай, тэгш хавтгай ёроолтой, ёроолын гадаргуугийн хэмжээ нь цахилгаан зуухны ширэмний хэмжээтэй адил сав суулганы ёроол үргэлж цэвэрхэн байх нь цахилгааныг хэмнэх ач холбогдолтой. Хоол цай бэлтгэх сав суулганы ёроол дотогшоо хонхойсон эсвэл гадагшаа төмбийсөн үед цахилгаан эрчим хүчийг 40-60 хувиар, хэмжээ нь цахилгаан зуухны ширэмний хэмжээнээс бага үед 15 хүртэл хувиар илүү зарцуулахад хүргэдэг.

Хөргөгчийн хаалгыг олон дахин нээх буюу удаан хугацаагаар онгорхой орхих нь цахилгаан эрчим хүчний хэрэглээг ихэсгэдэг тул зөвхөн шаардлагатай үед онгойлгож, тэр даруйдаа хааж байх нь цахилгаан эрчим хүч хэмнэх бас нэг нөхцөл болно.

Мэдээлэл холбооны хэрэгслүүд, зурагт, систем хөгжим, радио, компьютер, принтер зэрэг нь харьцангуй бага чадалтай ч удаан хугацаагаар ашиглагддаг тул цахилгаан эрчим хүчийг тодорхой хэмжээгээр зарцуулдаг. Цахилгаан хэрэгслүүдийг ашиглаж дуусангуутаа цахилгаан залгуураас салгаж бүрэн унтрааснаар цахилгаан эрчим хүч хэмнэгдэх нэг нөхцөл болно.

Харин албан байгууллагуудын тухайд зөвлөхөд:

Ажлын байрыг цайвар өнгөөр будах нь намар, өвлийн улиралд цахилгаан эрчим хүчний хэрэглээг 5-15 хувиар бууруулдаг.

Тоног төхөөрөмжийн эргэх хэсгийн тосолгоог заавар дүрмийн дагуу, чанартай, тогтмол хийвэл хөдөлгүүрт хэрэглэж буй цахилгаан 10 хувь, цахилгаан гагнуурын аппаратын засвар үйлчилгээг сайн хийжт ехникийн зохих горимоор ажиллуулбал цахилгааны зарцуулалт 30 хүртэл хувиар багасдаг байна.